

Sebevrah je v Dialogu trefou do černého

PD
8.3.11

Plzeňský neprofesionální soubor JakoHost s režisérkou Gabrielou Vaškovou nastudoval pozoruhodnou inscenaci hry Nikolaje Erdmana

Premiéra

VLADIMÍR GARDAVSKÝ

Plzeň – Dramaturgickou vynalézavost a odvahu znovu prokázal plzeňský neprofesionální soubor JakoHost uvedením mnohohrstevnaté a ve všech směrech náročné hry Nikolaje Erdmana Sebevrah. A premiéra jedné z nejlepších ruských her vytvořených v období Sovětského svazu se stala na prknech plzeňského Divadla Dialog neomylně trefou do černého.

Sovětský básník, dramatik a scenárista Nikolaj Erdman (1900–1970) zaznamenal ve dvacátých letech 20. století úspěch se svou dramatickou prvotinou Mandát, považovanou dnes za významnou spojnicí gogolovského satirického dramatu a moderního absurdního divadla. Ve stejném duchu napsaný Sebevrah (z roku 1928) se ale po dlouhou dobu premiéry nedočkal. Nepomohly přímlyvy Stanislavského ani Gorkého, dramatik byl naopak za zveřejnění jedné satirické bajky na Stalinův pokyn deporto-

ván na Sibiř a po návratu z vyhnanství se už věnoval jen ideově nezávadné scénaristice (podepsán je například pod známými filmy Celý svět se směje, Volha – Volha či Mrazík). Světová premiéra Sebevraha se uskutečnila až v roce 1969 v Göteborgu, v československé premiéře byla hra uvedena v roce 1987 v Satirickém divadle Večerní Brno a v Rusku směla být poprvé hrána až v roce 1990.

Plzeňská režisérka Gabriela Vašková nezatížila inscenaci nemírným rozehráváním nabízející se situační komiky ani nijak neakcentovala dobové podmíněné prvky politické satiry. Nepodlehla ani pokušení výklad hry nějak prvoplánově aktualizovat. Pod heslem „Soudruzi, vše je u nás možné. Jen ne plaš!“ lemujičím variabilní a funkční scénu Marka Maroviče, rozehrála Erdmanovy brilantní dialogy s důrazem na obecný satirický potenciál hry a její existenciální vhléd. Vzhledem k řadě motivů (nezaměstnanost, neschopnost platby za energie apod.) hra vyznívá tak jako tak aktuálnější dnes než u nás v osmdesátých letech.

Tragikomický hrdina, nezaměstnaný Semjon Podsekalknikov (Radim Brejcha), se směšně a hrdinně potýká s vnitřní potřebou být považován za důstojného člena lidské společnosti, leč vypěstovaný „nervový syndrom“ mu například našeptává, že jeho žena Marja (Marie Muška Chmelíková) mu dává k obědu lepší porce, jen aby ho ponížila. Nechce být už nadále odsouzenecem k životu a před zraky manželky a tchyně Serafimy (Hana Rendlová) koketuje se sebevraždou. A hned se vyrojí řada zájemců apelujičích, aby se Semjon zastřelil pro jejich ideály, neb sami umírat ještě nehodlají. Nejvýrazněji tak činí zástupce ruské inteligence Aristarch Gološčapov (Jakub Klíma) a prostáček Jegoruška (Petr Vodica), kterému to nicméně dobře politicky myslí a i klíčovou dírkou do ložnice se dokáže podívat z marxistického hlediska.

Presvědčivě za své zájmy orodují i krásky Kleopatra (Veronika Vašků) a Raisa (Anna Chmelíková), zástupce živnostenského stavu řezník Nikifor Pugačev (Jaromír Jírka) či pravoslavné církve



Plzeňský neprofesionální soubor JakoHost uvedl na scéně Divadla Dialog v Plzni pozoruhodnou inscenaci hry Nikolaje Erdmana Sebevrah (na snímku zleva Veronika Vašků, Anna Chmelíková, Petr Vodica, David Chyška, Eva Šeflová a Martin Švec, ležící Radim Brejcha). Foto: Milan Váchal

Otec Jelpidij (David Chyška). Mučedník je nadějí i pro vypočítavého vdovce Kalašnickina (Martin Švec), jehož

partnerka Margarita (Eva Šeflová) s ním ráda dychtivě hovoří o nebožce. Vnitřním běsům Semjona však trpělivě

„naslouchá“ jen hluchoněmý Fedja Petutin (Miroslav Elgr). Ukazuje se, že opravdu dobrá hra časem nezestárne.

Divadlo Dialog chystá nové tituly i mimořádné projekty

Naučte se chodit do divadla. Soubory na plzeňské neprofesionální divadelní scéně odehrají letos **více než 10 premiér.** V plánu je i projekt ve Světovaru. Lístek stojí jako dvě tři piva.

PLZEŇ Jedna lednová premiéra a na začátku února hned další v podání nového divadelního souboru. Plzeňská neprofesionální divadelní scéna má v roce 2011 napilno. V současné době sdružuje toto občanské sdružení, jehož srdcem je divadlo Dialog, patnáct divadelních souborů. A jak potvrzuje předseda sdružení a herec Divadla J. K. Tyla v Plzni Jakub Zindulka, v letošním roce se návštěvníci Dialogu mohou těšit na další premiéry i projekty.

První premiérou letošního roku je divadelní hra Nikolaje Erdmana „Sebevrh“ souboru JakoHost v režii Gabriely Vaškové. Na začátek února plánuje Dialog premiéru nového souboru - Tomáš Jedno - který si připravil vlastní verzi slavné tragédie pod názvem Sakra Hamlet. „Soubor SPODINA chystá v tomto roce minimálně dvě premiéry - českou premiéru komedie **To je pěkně, co děláte** autorky Carole Greep na duben, výběr textu pro podzimní premiéru ještě není definitivní, ale s největší pravděpodobností to bude titul z klasického repertoáru,“ nastiňuje další plány předseda Plzeňské neprofesionální scény, režisér řady představení v Dialogu a herec Divadla J. K. Tyla v Plzni Jakub Zindulka. A co víc - v letošním roce chystá větší projekt v objektu Světovaru (v plánu je Král Jan Friedricha Dürrenmatta), založený na spolupráci profesionálních a neprofesionálních divadelníků. „Nad tímto projektem však dosud visí otazník - zda se podaří zajistit finanční podporu,“ upozorňuje Jakub Zindulka.

Samozřejmě i další soubory pracují na nových projektech. „Dá se říci, že každý soubor připraví během roku minimálně jednu premiéru, takže celkový počet očekávaných novinek v divadle Dialog pře-



Sebevrh První premiérou letošního roku byla hra Nikolaje Erdmana v podání souboru JakoHost. Na smíčku zleva Eva Šeflová, Anna Chmelíková, Radim Brejcha, Veronika Vašků.

kročí desítku,“ nastiňuje Zindulka.

Dialog sdružuje řadu typově odlišných divadelních souborů, pracujících s jiným repertoárem a zaměřujících se na odlišné publikum. Rozptýl souborů a jejich zaměření je opravdu široké - ať se jedná o pohádky, přes klasickou činohru. „Ale i muzikálové pokusy, moderní, řekněme experimentující divadlo až k divadlu autorskému,“ připomíná Zindulka.

„Filozofie divadla Dialog je založena na vnímání tohoto prostoru jako zcela otevřeného všem tvůrčím aktivitám, které nejsou v rozporu s dobrými mravy. Z toho vyplývá i to, že jednotliví tvůrci nejsou nijak omezováni. Tato tvůrčí svoboda tedy neumožňuje vytvořit v divadle Dialog nějakou ucelenou dramaturgickou koncepci,“ vysvětluje Jakub Zindulka. „Ta je na jednotlivých souborech, které se po této stránce profilují jako zcela samostatné jednotky. Je na divácích, aby podle své zkušenosti vyhledali ty produkce, které je nejvíce oslovují,“ dodává Jakub Zindulka.

A o tom, že diváci si ty své tituly bez potíží v Dialogu nacházejí,

svědčí zájem i ohlas jednotlivých inscenací. A stejně jako se v profesionálním divadle vrací divák k oblíbeným inscenacím, v Dialogu se vrací ke svým souborům. „Zcela jednoznačně se dá říci, že největší návštěvnost mají soubory JakoHost a SPODINA, které přivedou do Dialogu cca třetinu celkové počtu diváků,“ konstatuje Zindulka. Jak potvrzuje, v historii divadla se na repertoáru držela nejdéle inscenace Norway.today právě souboru SPODINA, která se hrála čtyři roky.

Molotovův koktejl souboru Ludvíci se hraje také několik let a i přes několikrát ohlášenou derniéru je stále občas k vidění. „Obecně se dá říci, že divácky oblíbenější jsou veselé tituly, což je zcela běžný trend,“ konstatuje Jakub Zindulka.

Mimořádným projektem divadla Dialog je inscenace TATTOO, která vznikla na zcela profesionální bázi ve spolupráci s pražským divadelním spolkem Kašpar a pravidelně se uvádí nejen u nás, ale také v Divadle v Celetné v Praze. „Samozřejmě, že v tomto případě je vstupné poněkud vyšší, než u



TATTOO Inscenace je mimořádným projektem divadla Dialog. Vznikla na zcela profesionální bázi ve spolupráci s pražským divadelním spolkem Kašpar.

Foto: 2x archiv divadla

běžných produkcí, kde se snažíme udržet cenu zhruba na úrovni dvou až tří piv,“ směje se Jakub Zindulka.

Neprofesionální divadlo má vždy svoji specifickou atmosféru a možná i svébytný typ publika. A jak to charakterizuje předseda Plzeňské neprofesionální scény?

„Myslím, že prostředí našeho divadla je velmi vstřícné i pro ty, kteří nejsou na divadlo zcela zvyklí. Nevyžadujeme společenský oděv, ale zároveň trváme na kultivovaném přístupu a prostředí. Někteří pedagogové, kteří se snaží 'naučit' své žáky chodit do divadla, využívají pro 'první lekce' právě Dialog a

myslím, že je to velmi záslužná práce. Část našich diváků jsou ti, kteří z různých důvodů nechtějí akceptovat 'oficiální' plzeňskou divadelní scénu. A někteří k nám chodí prostě do divadla, protože ho mají rádi,“ uzavírá Jakub Zindulka.

Gabriela Špalková

Autorka je spolupracovnicí redakce

FAKTA

Divadlo Dialog

Vchod Smetanovy sady 9,
Poštovní adresa Klatovská tř. 7,
301 00 Plzeň
Telefon 775 666 554
e-mail info@divadlodialog.cz

PROGRAM

29. leden	19.00
Bílá tma - Improverti (host)	
30. leden	19.00
Rigor mortis - Ochotnický divadelní spolek Karel, Domažlice (host)	
31. leden	20.00
Rozpaky zubaře Svatopluka Nováka - JakoHost	
3. únor	19.00
Sakra Hamlet - Tomáš Jedno premiéra	
4. únor	20.00
Sebevrh - JakoHost	
10. únor	19.00
Via ferrata - Klettersteig - bezpečnost a jištění - Divadlo SAD	
11. únor	19.00
Tattoo - SPODINA a div. spolek Kašpar, Divadlo v Celetné, Praha	
15. únor	19.00
Malá noční inventura - SOFRANZA	
18. únor	20.00
Bitevní vole - Antidivadlo	
19. únor	19.00
Hotel mezi dvěma světy - Žumbera	
24. únor	20.00
Rozpaky zubaře Svatopluka Nováka - JakoHost	

www.divadlodialog.cz